

Arbetsplan för linberedning på Hästhagenskolan

”Det vita guldet - från linfrö till linneväv”

Detta arbete startade vårterminen 1990 som ett projekt och har sedan dess fortsatt och blivit en integrerad del av arbetet på Hästhagenskolan.

Linodling och linberedning är ett kulturarv som vi vill föra vidare till nya generationer. I detta arbete samarbetar vi med kulturbärande organisationer utanför skolan såsom Skallsjö- Nääs Hemslöjdsförening och Skallsjö Hembygds- och Fornminnesförening. Barnen deltar aktivt i en tillverkningsprocess från råvara till färdig produkt. De blir på ett mycket konkret sätt medvetna om hur människan tagit tekniken i sin tjänst och att tekniken förfinats alltmer under åren. Linberedning tillgår i princip på samma sätt i dag som under forntiden fastän tekniken numera utvecklats inom industrin.

Förr i världen hörde skrock och olika seder till linodlingen eller odlingen överhuvudtaget, och vi vill att barnen ska få en inblick i detta.

Arbetet med linet startar under vårterminen i år 2 och pågår till och med vårterminen i år 3. Barnen är med om hela processen från övertagandet av linfrökapslar från kamraterna som går i klassen över dem till den färdiga linneprodukten.

I arbetet integreras svenska, so, no, bild, slöjd, hemkunskap, teknik, matematik, musik och idrott.

Linsådden sker på Skallsjögården (hembygdsgården som ligger i närheten av Skallsjö kyrkoruin) i samarbete med Skallsjö- Nääs Hemslöjdsförening.

- I början av maj överlämnar eleverna i år 3 sin skörd av linfrökapslar till eleverna i år 2.
- Undersökning av frökapslar och linfrö.
- Provsådd inomhus i krukor för att pröva grobarhet. Konkret procenträkning.
- Rensning av frö.
- Linsådd på Skallsjögården i slutet av maj. Åkerns yta räknas ut med hjälp av stegning. Barnen rensar åkern från bl a kvickrot. Enligt gamla traditioner ska sådden helst ske på en dag som har ett långt kvinnonamn som namnsdag. De som sår går med höga kliv och har vita och blåa kläder. Flickorna har utslaget hår. I såkorgen ligger något silvreglänsande och ett par ägg. Några häggkvistar finns också med för att stickas ned i jorden. Detta tillsammans med några gamla verser görs för att få ett så långt, glänsande och vackert lin som möjligt. Allt enligt gammal sedvänja och skrock.
- Linet skördas i slutet av augusti genom ryckning. Linet buntas, rotjämnas och hängs till tork på en gårdsgård.
- När linet är torrt repas fröna av med hjälp av en frörepa. Frökapslarna läggs på torr plats för att bli helt torra. De sparas för att användas av nästa elevomgång nästa vår.
- Linet läggs ut på marken för att rötas under två till fyra veckor beroende på vädertyp.
- Linet torkas på en luftig plats under tak.
- Linet bråkas, skäktas med egentillverkade skäkteträn och häcklas någon dag i oktober eller början av november. (Enda dagen det är tillåtet för barnen att bråka!!!)
- I början av vårterminen spinner barnen lintråd på sländor av trä. Pararbete.
- Vävning av varsin liten linduk med inslag av eget lin, s k tjock- och tunnväv, på bordsvävstol.

- Bakning av brödbullar med linfrö i samband undersökning av linfrökapslarna.
- I början av höstterminen i år 3 tillverkar barnen skäkteträn efter gammal förlaga i slöjden. Dessa behandlas och dekorerar på gammaldags sätt med äggoljetempera. Skäkteträna används när linet skäktas.
- Barnen gör varsin liten lindocka med kropp och huvud av trä. Dockorna målas blå. De får hår av lin, ett broderat linneförkläde och en liten bukett med linfrökapslar.
- Vi läser och sjunger verser och sånger om lin.
- Barnen får lära sig en gammal lindans.
- Barnen dokumenterar arbetet med linet på lämpligt sätt.

Läraren i textilslöjd hjälper till med vävningen om det uppstår problem. I mån av tid deltar fritidspersonalen i berörda klasser i arbetet med linet.

Saga Hällbrant, Hästhagenskolan och Gunilla Stenvall, ordförande i Skallsjö – Nääs Hemslöjdsförening ansvarar för att linåkern ställs i ordning genom plöjning och harvning. För att jorden ska bli mer lättarbetad för barnen kan åkern ibland också behöva fräsas. Saga Hällbrant och Gunilla Stenvall fortsätter att ha det gemensamma övergripande ansvaret för linarbetet som fortsätter både i hemslöjdsföreningen och i skolan.

Skolan försöker om det är möjligt att ha ett litet Luciaspel på hemslöjdsföreningens julavslutning i början av december.